

Redactioneel

Deze zesde en laatste aflevering van 2020 van het *Tijdschrift voor Ondernemingsbestuur* bevat vier bijdragen.

In de eerste bijdrage gaat *Tobias de Lange* in op de langetermijnbetrokkenheid van institutionele beleggers. In september 2020 is de implementatie van de herziene Aandeelhoudersrichtlijn (Richtlijn (EU) 2017/828) in Nederland voltooid. *De Lange* stelt in zijn bijdrage de vraag centraal wat naar verwachting de impact van deze richtlijn voor de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders zal zijn. In zijn analyse richt hij zich op de meest omvangrijke groep aandeelhouders van beursvennootschappen, namelijk institutionele beleggers. *De Lange* gaat in op de rol die proxy advisors bij de totstandkoming van stemmen spelen. Vervolgens bespreekt hij het wettelijk kader, inclusief de Corporate Governance Code en de Stewardship Code, van langetermijnbetrokkenheid om daarna de belangrijkste bepalingen uit de herziene Aandeelhoudersrichtlijn te behandelen. Aansluitend geeft hij een uiteenzetting van alternatieve ontwikkelingen die zich naast aan de herziene Aandeelhoudersrichtlijn voordoen ter vergroting van de langetermijnbetrokkenheid van institutionele beleggers. *De Lange* sluit af met een conclusie.

In de tweede bijdrage geeft *Rien Visscher* een beschouwing over de rechtspositie van bedrijfstakpensioenfondsen ten opzichte van bestuurders van rechtspersonen die met de betaling van pensioenbijdragen in gebreke zijn. Het arrest van het Hof Den Haag van 3 maart 2020 (ECLI:NL:GHDHA:2020:269) en de per 1 januari 2021 in werking te treden Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA) zijn de aanleiding voor zijn bijdrage. Allereerst gaat *Visscher* in op de bestuurdersaansprakelijkheid voor pensioenschulden op grond van art. 23 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf 2000). Vervolgens bespreekt hij naar aanleiding van het eerder genoemde arrest of de vordering van het bedrijfstakpensioenfonds op een bestuurder moet worden gezien als een zelfstandige vordering of als een vordering die volledig afhankelijk is van het lot van de vordering op de rechtspersoon. Daarbij besteedt hij aandacht aan de vraag of bestuurders onder aansprakelijkheid uit kunnen komen door activa en activiteiten over te dragen in het kader van een overgang van onderneming. Vervolgens stelt *Visscher*, na een korte toelichting op de WHOA, de uitzondering aan de orde die in de WHOA is opgenomen voor rechten van werknemers uit arbeidsovereenkomsten. Deelonderwerpen daarbij zijn (i) of vorderingen van bedrijfstakpensioenfondsen onder deze uitzondering vallen en (ii) welke gevolgen de WHOA heeft voor vorderingen van bedrijfstakpensioenfondsen op bestuurders. *Visscher* besluit zijn bijdrage met een conclusie.

Karen Harmsen stelt in de derde bijdrage de administratieplicht van art. 2:10 BW als elementaire bestuursverplichting aan de orde. Omdat bij schending van de administratieplicht vast staat dat het bestuur zijn taak kennelijk onbehoorlijk heeft vervuld, is het voor iedere bestuurder

relevant te weten wat de administratieplicht omvat, zodat ook duidelijk is wanneer deze is geschonden, zo stelt zij. Dit geldt niet alleen voor statutair bestuurders, maar ook voor feitelijk bestuurders en voor commissarissen en feitelijk commissarissen. Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat een enkele maal aandacht is gevraagd voor een nadere invulling van de administratieplicht om meer duidelijkheid te verschaffen voor de bestuurder. Dat werd niet nodig bevonden. Dit brengt rechtsonzekerheid mee. Om dit probleem te ondervangen, presenteert *Harmsen* in haar bijdrage een raamwerk dat behulpzaam kan zijn bij het beantwoorden van de vraag of de minimaal te verwachten administratie bij een rechtspersoon, gezien de aard en de omvang van de door de rechtspersoon gedreven onderneming, daadwerkelijk aanwezig is.

In de vierde bijdrage onderzoeken *Sophie de Clercq* en *Harold Koster* de digitale algemene vergadering. Met ingang van 1 januari 2007 kunnen elektronische communicatiemiddelen gebruikt worden voor de algemene vergadering. Met de invoering van de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid is het tijdelijk mogelijk een virtuele algemene vergadering te houden. De Tijdelijke wet COVID-19 vervalt in beginsel op 1 februari 2021. Bij een virtuele algemene vergadering kan een aandeelhouder de algemene vergadering door elektronische communicatiemiddelen op afstand volgen en daarbij door middel van elektronische communicatiemiddelen op afstand stemmen. Bij een virtuele algemene vergadering vindt in tegenstelling tot de hybride algemene vergadering geen fysieke vergadering plaats. Een digitale vergadering kan een hybride of een virtuele vergadering betreffen. Het is ook mogelijk aandeelhouders op digitale wijze op te roepen, bijvoorbeeld via e-mail of via de website van de vennootschap. Voor inwerkingtreding van de Tijdelijke wet COVID-19 bestond in de literatuur discussie over de vraag of virtueel vergaderen in Nederland toegestaan moet worden. In hun bijdrage onderzoeken *De Clercq* en *Koster* op welke wijze de wettelijke regeling voor digitale algemene vergaderingen van aandeelhouders in de toekomst zou kunnen worden vormgegeven. Zij stellen daartoe de wetsgeschiedenis, de huidige wettelijke regeling en de Tijdelijke wet COVID-19 aan de orde en sluiten af met enkele aanbevelingen.

Ik nodig u, als lezer, van harte uit te reageren op artikelen in *TvOB* en uw opmerkingen of suggesties over *TvOB* kenbaar te maken aan Charlotte Helmer (redactiesecretaris) via: tijdschriftvob@gmail.com.

Namens de redactie, Rogier Wolf